

Est

Chapter 4

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

וַיִּקְרַע	נַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	כָּל-	אֶת-	יָדַעַ	וּמֹרְדֵכַי	1
lan-nyuwek	dipun-tindakaken	ing kang	sedaya-	dhateng-	mangertos	Lan-Mordekhai	
H7167			H3605	H0853	H3045	H4782	
בְּתוֹךְ	וַיִּצָּא	וַאֲפֹר	שָׁק	וַיִּלְבַּשׁ	בְּגָדָיו	אֶת-	מֹרְדֵכַי
ing-tengah	lan-medal	lan-awu	laken	lan-ngagem	agemani-ipun	dhateng-	Mordekhai
H8432	H3318	H0665	H8242	H3847		H0853	H4782
			וּמָרָה:	גְּדֻלָּה	זַעֲקָה	וַיִּזְעַק	הָעִיר
			lan-pait	ageng	pasambat	lan-sambat	kitha
			H4751		H2201	H2199	

Bareng Pak Mordekhai weruh anane lelakon, banjur nyuwek panganggone, tuwin manganggo bagor sarta awu, nuli metu lumaku ana ing satengahing kutha, kalawan sesambat memelas asih kanthi swara sora.

לָבֹא	אֵין	כִּי	הַמֶּלֶךְ	שַׁעֲר-	לְפָנַי	עָר	וַיָּבֹא	2
kanggé-mlebet	boten-wonten	amargi	sang-raja	gapura-	ing-ngajeng	ngantos	Lan-rawuh	
H0935	H0369		H4428	H8179	H6440	H5704	H0935	
			שָׁק:	בְּלִבוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	שַׁעֲר	אֶל-	
			laken	mawi-busana	sang-raja	gapura	dhateng-	
			H8242	H3830	H4428	H8179	H0413	

Mangkono iku nganti tekan ing ngareping gapuraning kraton, ujer ora ana wong kang kena lumebu ing gapura kalawan manganggo bagor.

הַמֶּלֶךְ	דְּבַר-	אֲשֶׁר	מָקוֹם	וּמְדִינָה	מְדִינָה	וּבְכָל-	3
sang-raja	pangandika-	ing kang	papan	lan-propinsi	propinsi	Lan-ing-sedaya-	
H4428	H1697		H4725	H4082	H4082	H3605	
וּבְכִי	וְצוֹם	לְיְהוּדִים	גְּדוֹל	אֶבֶל	מִנְיַע	וְדָתוֹ	
lan-nangis	lan-siyam	kanggé-tiyang-Yahudi	ageng	prihatin	dumugi	lan-hukum-ipun	
H1065	H6685	H3064		H0060	H5060	H1881	
		לְרִבִּים:	יָצַע	וַאֲפֹר	שָׁק	וּמִסָּפַד	
		kanggé-kathah	dipun-gelar	lan-awu	laken	lan-tangis-tangisan	
			H3331	H0665	H8242	H4553	

Ing saben dhaerah kang wus tanpa dhawuh undhang-undhange Sang Prabu, wong-wonge Yahudi padha susah banget banjur padha puwasa tuwin nangis sarta sesambat, akeh kang padha turu alemek bagor lan awu.

לָהּ	וַיִּנְיֹדוּ	וְסַרְיִסְיָהּ	אֶסְתֵּר	נַעֲרוֹת	וְתַבּוּאוֹנָהּ	4
dhateng-piyambakipun	lan-nyariosaken	lan-abdi-kraton-ipun	Èstèr	para-kenya	Lan-rawuh	
	H5046	H5631	H0635	H5291	H0935	
אֶת-	לְהַלְבִּישׁ	בְּגָדִים	וַתְּשַׁלַּח	מְאֹד	הַמַּלְכָּה	וַתַּחֲלֵלְהָל
dhateng-	kanggé-ngagemi	busana	lan-ngirim	sanget	sang-prameswari	lan-nggregeli
H0853	H3847		H7971	H3966	H4436	
קָבַל:	וְלֹא	מֵעָלָיו	שָׁקוֹ	וְלֹהֲסִיר	מֹרְדֵכַי	
kampen	lan-boten	saking-piyambakipun	laken-ipun	lan-kanggé-nyingkiraken	Mordekhai	
H6901	H3808		H8242	H5493	H4782	

Para cethine Sang Prameswari Ester sarta para abdi liyane tumuli padha ngunjuki uninga, temah Sang Prameswari banget sekel ing galih, banjur ngintuni sandhangan marang Pak Mordekhai supaya dianggoa, sarta ngrucata bagore, nanging ora ditampani.

5
 ותקרא אסתר להתאד לְהַתְאָדִי מְסֻרֵי־סִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֵמִיד
 Lan-nimbali Èstèr dhateng-Hatak saking-abdi-kraton sang-raja dipun-angkat
[H7121](#) [H0635](#) [H2047](#) [H5631](#) [H4428](#) [H5975](#)

לְפָנֶיהָ וְתִצְוֶהוּ עַל- מְרֻדְכָי לְדַעַת מַה- זָה
 ing-ngajeng-ipun lan-dhawuh tumrap- Mordekhai kanggé-mangertosi menapa- punika
[H6440](#) [H6680](#) [H4782](#) [H3045](#) [H4100](#) [H2088](#)

וְעַל- מַה- זָה:
 lan-tumrap- menapa- punika
[H4100](#) [H2088](#)

Prameswari Ester tumuli nimbali Hatak, priyayi abdine Sang Prabu, kang kapatah ngladeni Sang Prameswari, kaweling supaya miterang marang Pak Mordekhai, apa karepe lan apa sebabe mangkono.

6
 וַיֵּצֵא הַתָּדָה אֶל- מְרֻדְכָי אֶל- רְחֹב לַחַיִּים אֲשֶׁר לְפָנֶי
 Lan-medal Hatak dhateng- Mordekhai dhateng- lapangan kitha ingkang ing-ngajeng
[H3318](#) [H2047](#) [H0413](#) [H4782](#) [H0413](#) [H7339](#) [H6440](#)

שַׁעַר- הַמֶּלֶךְ:
 gapura- sang-raja
[H8179](#) [H4428](#)

Hatak nuli metu nemoni Pak Mordekhai ana ing alun-aluning kutha sangarepe gapurane Sang Prabu,

7
 וַיִּנְדֹּד- לֹו מְרֻדְכָי אֶת- כָּל- אֲשֶׁר קָרְהוּ
 Lan-nyariosaken- dhateng-piyambakipun Mordekhai dhateng sedaya- ingkang ngengingi
[H5046](#) [H4782](#) [H0853](#) [H3605](#)

וְיָאֵת לָנֶה- פְּרָשֶׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הָשְׁקוּל עַל-
 lan-dhateng kèterangan pérak ingkang ngandika Haman kanggé-nimbang dhateng-
[H0853](#) [H6575](#) [H3701](#) [H0559](#) [H2001](#) [H8254](#)

בַּנְּדוּם (בֵּיהוּדִים) לְאֶבְדָּם:
 bandom sang-raja (kina) tumrap-tiyang-Yahudi kanggé-numpes
[H1595](#) [H4428](#) [H3064](#) [H0006](#)

banjur dicaritani dening Pak Mordekhai apa salelakone kabeh, lan mungguh kasaguhane Sang Haman nimbang salaka, bakal kalebokake ing gedhong rajabranane Sang Prabu, minangka bebana tumrap panumpese bangsa Yahudi.

8
 וְאֵת- פִּתְשָׁנוּן כְּתָב- הַדָּת אֲשֶׁר- נָתַן בְּשׁוּשָׁן
 Lan-dhateng- salinan seratan- hukum ingkang- dipun-paringaken ing-Susa
[H0853](#) [H3791](#) [H1881](#) [H5414](#) [H7800](#)

לְהַשְׁמִידֵם לְהַשְׁמִידֵם וְגַתֵּן לְהַרְאוֹת אֶת- אֶסְתֵּר
 kanggé-numpes maringi dhateng-piyambakipun kanggé-nedahaken dhateng-
[H8045](#) [H5414](#) [H7200](#) [H0853](#) [H0635](#)

וְלַהֲנִיד וְלַהֲנִיד לָהּ וְלַצְנוֹת וְלַצְנוֹת עָלֶיהָ
 lan-kanggé-nyariosaken dhateng-piyambakipun dhateng-piyambakipun lan-kanggé-dhawuh
[H5046](#) [H6680](#)

לְבוֹא אֶל- הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֵּן- לֹו
 kanggé-mlebet dhateng- sang-raja kanggé-nyuwun-sih- dhateng-piyambakipun
[H0935](#) [H0413](#) [H4428](#)

וְלִבְקֹשׁ מְלֻכָּיו עַל- עַמָּה:
 lan-kanggé-nyuwun saking-ngajeng-ipun tumrap- umat-ipun
[H1245](#) [H6440](#)

Apadene digawani turunane layang undhang-undhang kang wus kawetokake ana ing Susan, bab panumpese bangsa Yahudi mau, supaya kaaturna lan katerangna marang Sang Prameswari Ester. Karomaneh panjenengane diaturi marak marang ngarsane Sang Prabu nyuwun palimirma lan mbelani bangsane.

מֶרְדֵּכַי:	דְּבַרִּי	אֵת	לְאֶסְתֵּר	וַיְנַדְּ	הַתָּךְ	וַיָּבֹא	9
Mordekhai	pangandika	dhateng	dhateng-Èstèr	lan-nyariosaken	Hatak	Lan-rawuh	
H4782	H1697	H0853	H0635	H5046	H2047	H0935	

Hatakh banjur lumebu lan ngaturake bab piweling Pak Mordekhai marang Sang Prameswari Ester.

מֶרְדֵּכַי:	אֶל-	וַתִּצְוְהוּ	לְהַתָּךְ	אֶסְתֵּר	וַתֹּאמֶר	10
Mordekhai	dhateng-	lan-dhawuh	dhateng-Hatak	Èstèr	Lan-ngandika	
H4782	H0413	H6680	H2047	H0635	H0559	

Nanging Prameswari Ester banjur dhawuh marang Hatakh, supaya matur marang Pak Mordekhai:

כָּל-	אֲשֶׁר	וְיֹדְעִים	הַמֶּלֶךְ	מְדִינֹת	וְעַם-	הַמֶּלֶךְ	עַבְדֵי	כָּל-	11
sedaya-	bilih	mangertos	sang-raja	propinsi	lan-umat-	sang-raja	para-abdi	Sedaya-	
H3605		H3045	H4428	H4082		H4428	H5650	H3605	

הַפְּנִימִית	הַחֲצֵר	אֶל-	הַמֶּלֶךְ	אֶל-	וַיָּבֹא	אֲשֶׁר	וַאֲשֶׁה	אִישׁ
lebet	plataran	dhateng-	sang-raja	dhateng-	mlebet-	ing kang	lan-wanita	tiyang
H6442		H0413	H4428	H0413	H0935		H0802	H0376

מֵאֲשֶׁר	לְבַד	לְהִמִּית	דְּתוֹ	אֶחָת	יִקְרָא	לְאֶ-	אֲשֶׁר	יִנְשִׂיט-
ing kang	kajawi	kanggé-dipun-pejahi	hukum-ipun	satunggal	dipun-timbali	boten-	ing kang	
	H0905	H4191	H1881	H0259	H7121	H3808		

וְאִנִּי	וַחֲגָה	הַזָּהָב	שָׂרְבִיט	אֵת	הַמֶּלֶךְ	לוֹ	וַיִּנְשִׂיט-
lan-kula	lan-gesang	emas	tongkat	dhateng-	sang-raja	dhateng-piyambakipun	ngirimaken-
H0589	H2421	H2091	H8275	H0853	H4428		H3447

:	שְׁלוֹשִׁים	זֶה	הַמֶּלֶךְ	אֶל-	לְבֹא	נִקְרָא	לְאֶ
dinten	tigang-dasa	punika	sang-raja	dhateng-	kanggé-mlebet	dipun-timbali	boten
H3117	H7970	H2088	H4428	H0413	H0935	H7121	H3808

“Sakathahing para abdinipun Sang Prabu sadaya dalah tiyang ing sakathahipun dhaerah wewengkonipun Sang Prabu sadaya sampun sami sumerep, bilih tumrap sinten-sintena, jalera estria, ing kang seba dhateng ngarsanipun Sang Prabu ngantos dumugi ing plataran nglebet, boten sarana dipun timbali, namung wonten undhang-undhang satunggal ing kang tumindak: inggih punika paukuman pejah. Namung manawi Sang Prabu karsa ngathungaken jungkating kaprabon kancana dhateng tiyang punika, tiyang punika tetep gesang. Lan salebetipun tigang dasa dinten punika kula boten katimbangan marek ing ngarsanipun Sang Prabu.”

פ	אֶסְתֵּר:	דְּבַרִּי	אֵת	לְמֶרְדֵּכַי	וַיְנַדְּ	12
(spasi)	Èstèr	pangandika	dhateng	dhateng-Mordekhai	Lan-nyariosaken	
	H0635	H1697	H0853	H4782	H5046	

Bareng piweling Sang Prameswari Ester dikandhakake marang Pak Mordekhai,

תְּדַמֵּי	אֶל-	אֶסְתֵּר	אֶל-	לְהָשִׁיב	מֶרְדֵּכַי	וַיֹּאמֶר	13
ngira	sampun-	Èstèr	dhateng-	kanggé-wangsulan	Mordekhai	Lan-ngandika	
H1819	H0408	H0635	H0413	H7725	H4782	H0559	

הַיְהוּדִים:	מִכָּל-	הַמֶּלֶךְ	בֵּית-	לְהַמְלֵט	בְּנַפְשָׁךְ
tiyang-Yahudi	saking-sedaya-	sang-raja	griya-	kanggé-oncat	ing-jiwa-panjenengan
H3064	H3605	H4428		H4422	H5315

Pak Mordekhai banjur akon matur marang Prameswari Ester mangkene: “Panjenengan dalem sampun kagungan panginten, bilih badhe oncat piyambak saking antawisipun tiyang Yahudi, dumeh panjenengan dalem wonten ing karaton.

רְנוּחַ pitulungan H7305	הַזֹּאת punika H2063	בְּעֵת ing-wekdal H6256	תַּחֲרִישִׁי panjenengan-mèndel	תַּחֲרֵשׁ mèndel	אִם- menawi-	כִּי Amargi
וּבֵית- lan-griya-	וְאֵת lan-panjenengan	אַחֵר sanès H0312	מִמְקוֹם saking-papan H4725	לַיהוּדִים kanggé-tiyang-Yahudi H3064	וְעֵמֹד rawuh H5975	וְהַצֵּלָה lan-pangentasan H2020
כָּזֹאת kados-punika H2063	לְעֵת kanggé-wekdal H6256	אִם- menawi-	יֹדְעַ mangertos H3045	וַיְמִי lan-sinten H4310	הַזֹּאבֵרו sirna H0006	אָבִיךָ rama-panjenengan H0001
					לְמַלְכוּת: ing-kaprabon H4438	הַנְּעֻת panjenengan-dumugi H5060

Sebab sanadyan ing wekdal punika panjenengan dalem namung kendel kemawon, mesthi badhe wonten pangluwaran sarta pitulungan saking tiyang sanesipun tumrap tiyang Yahudi, dene panjenengan dalem sakulawarga dalem badhe sami tumpes. Sinten ingkang mangretos, bokmanawi inggih tumuju dhateng ing wekdal ingkang kados sapunika punika anggen panjenengan dalem angsal kalenggahaning prameswari.”

מֶרְדֵּכַי: Mordekhai H4782	אֶל- dhateng-	לְהָשִׁיב kanggé-wangsulan H7725	אֶסְתֵּר Èstèr H0635	וְהַאֲמַר Lan-ngandika H0559
---	------------------	--	--	--

Ing kono Sang Prameswari Ester dhawuh ngaturi wangsulan marang Pak Mordekhai mangkene:

בְּשׁוּשַׁן ing-Susa H7800	הַנְּמֻצָאִים ingkang-kapanggih H4672	הַיהוּדִים tiyang-Yahudi H3064	כָּל- sedaya-	אֶת- dhateng-	כְּנוּס lempakna H3664	לְדָךְ Tindhaka H3212
דָּלֻ dalu H3915	יָמִים dinten H3117	תִּגָּנְג tigang H7969	וְאֶל- ngunjuk H8354	וְאֶל- lan-sampun- H0408	עָלֵי tumrap-kula	וְצִימו lan-siyam H6684
אֲבוּא kula-mlebet H0935	וּבִבְנֵי lan-mawi-mekaten	כֵּן mekaten	אֲצִיּוֹם siyam H6684	וְנִעְרָתִי lan-para-kenya-kawula H5291	אֲנִי kula H0589	גַּם- ugi- H1571
						וְיֹוִם lan-rina H3117
אֲבָרְתִי: kula-sirna H0006	אֲבָרְתִי kula-sirna H0006	וּכְאֶשֶׁר lan-menawi	כְּכֹת miturut-pranatan H1881	לֹא- boten-	אִשְׁרָ ingkang	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428
						אֶל- dhateng- H0413

“Sumangga sampeyan nglempakaken sakathahipun tiyang Yahudi ingkang wonten ing Susan; kula sami sampeyan siyamaken, sampun nedha lan ngombe rintèn dalu, ngantos tigang dintèn dangunipun! Rintèn kalayan dalu. Kula kaliyan para cethi kula ugi badhe siyam; dene sasampunipun, sanadyan kula nerak angger-anggeripun, Sang Prabu, kula badhe marak ing ngarsanipun Sang Prabu; manawi kula kapeksa pejah, kajengipun kula pejah.”

צִוְהָה dipun-dhawuhaken H6680	אֲשֶׁר- ingkang-	כְּכֹל miturut-sedaya H3605	וַיַּעַשׂ lan-nindakaken	מֶרְדֵּכַי Mordekhai H4782	וַיַּעֲבֵר Lan-langkung
--	---------------------	---	-----------------------------	--	----------------------------

ס
(spasi) אֶסְתֵּר:
Èstèr
[H0635](#) עָלֵי
dhateng-piyambakipun

Pak Mordekhai tumuli lunga lan nglakoni apa sapiwelingé Sang Prameswari Ester mau.